

Introducere

Prima epistolă către Tesaloniceni se ocupă, mai mult decât oricare altă epistolă din Noul Testament, în mod deosebit cu revenirea Domnului Isus. Ea este adresată unei adunări locale, care era foarte tânără în credință, dar care persevera cu convingere în așteptarea venirii Domnului ei. Toată scrisoarea respiră proșpețimea vieții de credință a acestei adunări. Cei drept le lipsea încă cunoașterea, dar pentru aceasta au dovedit în viața lor ceea ce Domnul Isus mai târziu nu găsea la credincioșii din Efes. Aceia cunoșteau într-adevăr cele mai înalte adevăruri creștine, dar ei au părăsit dragostea lor dintâi. La tesaloniceni era altfel. Cu toate că Pavel a fost la ei numai aproximativ trei săptămâni (vezi Faptele Apostolilor 17,2), ei au primit Cuvântul nu numai cu bucurie, ci ei l-au practicat în viața zilnică. El le dă mărturie, că ei s-au întors de la idoli la Dumnezeu, «ca să slujească Dumnezeului celui viu și adevărat și să aștepte din ceruri pe Fiul Său» (1 Tesaloniceni 1,9.10)

Cetatea Tesalonic

Tesalonic (astăzi Thessaloniki, Saloniki) este situat în partea de nord a Greciei de astăzi la Marea Egee. În timpul acela acest ținut era împărțit în două părți mari. Partea de nord se numea Macedonia, cu cetățile Filipi, Tesalonic și Bereea. Partea sudică se numea Ahaia cu cetățile Atena și Corint.

Tesalonic era în timpul apostolului Pavel una din cetățile cele mai însemnate ale Macedoniei. Se presupune că acolo trăiau aproximativ 200.000 de oameni. Ea era situată pe Via Egnatia, o rețea importantă de legătură, care lega Roma de Orient. Din acest motiv Tesalonic era o cetate comercială mare, în care s-au stabilit mulți iudei. Ca port el a avut și un renume pentru imoralitate și desfrânare. El a fost întemeiat în anul 315 înainte de Hristos de către Kassander, un general grec al lui Alexandru cel Mare. Sub romani, care au cucerit Tesalonicul în anul 186 înainte de Hristos, cetatea a devenit capitală de provincie, care avea voie să se administreze singură și poseda autonomie în treburile interne.

Pavel în Tesalonic

Multe afirmații din scrisoare le putem înțelege corect numai atunci când avem înaintea ochilor planul secund istoric care stă la baza acestei scrisori. Luca ne relatează în cartea Faptele Apostolilor 17,1-9 cum Pavel și conlucrătorul său Sila (Silvan) au venit la Tesalonic. Apostolul se afla în a doua sa călătorie misionară, care l-a adus pentru prima dată în Europa (Faptele Apostolilor 16,6-12). Cei doi au venit din Troa (situată în nord-vestul Asiei Mici) în Macedonia. Prima staționare a fost Filipi, unde a luat naștere prima adunare în Europa (Faptele Apostolilor 16,13-40). De acolo călătoria s-a îndreptat spre sud-vest spre Tesalonic, situat la aproximativ 150 km. Aici locuiau evident unii iudei, căci era o «sinagogă a iudeilor» (Faptele Apostolilor 17,1). Din relatarea inspirată a lui Luca putem deduce că Pavel s-a întretinut în trei sabbate cu tesalonicenii în sinagogă și o mulțime de oameni au venit la credință prin predică.

Unii iudei însă s-au umplut de invidie și au încercat să împiedice lucrarea de început a Domnului. O răscoală provocată de ei a pus cetatea în mișcare și urmarea a fost că Pavel a trebuit să părăsească Tesalonic în timpul nopții. El scrie în scrisoarea sa că el și Sila «au fost alungați prin prigoană». Următoarea stațiune a călătoriei a fost Bereea și de acolo Pavel s-a dus la Atena, în timp ce el a lăsat pe Sila și Timotei în Bereea. Mai târziu aceștia l-au urmat pe Pavel. Deoarece el nu a văzut nici o posibilitate de a se reîntoarce la Tesalonic (vezi 1 Tesaloniceni 2,18), și în același timp era îngrijorat de frații lui preaiubiți, el a trimis pe Timotei înapoi. Să ascultăm în privința aceasta propriile lui cuvinte: «De aceea, fiindcă nu mai puteam răbda, am socotit mai bine să fim lăsați singuri în Atena, și v-am trimis pe Timotei, fratele nostru ... ca să vă întărească și să vă îmbărbăteze în credința

voastră» (1 Tesaloniceni 3,1.2). Cei trei s-au întâlnit iarăși în Corint (Faptele Apostolilor 18,5). De acolo el a scris apoi cele două scrisori tesalonicenilor.

Noul Testament nu relatează exact despre o altă vizită a lui Pavel în Tesalonic. În Faptele Apostolilor 19,21-22 vedem că Pavel avea gândul să călătorească din nou spre Macedonia și a trimis înainte pe Timotei și Erast. Conform relatării din cartea Faptele Apostolilor 20,1, după aceea el însuși a fost în Macedonia. El a îmbărbătat pe credincioși cu multe cuvinte. Nu se poate spune cu exactitate dacă în această a treia călătorie misionară el a fost și cât timp a fost în Tesalonic, și cum i-a mers acolo.

Adunarea din Tesalonic

Să aruncăm o privire scurtă asupra credincioșilor din această mare cetate portuară și de comerț, pe care Pavel îi numește »biserica tesalonicenilor, în Dumnezeu Tatăl și în Domnul Isus Hristos« (1,1). Pentru înțelegerea unei epistole este totdeauna bine să vedem mai întâi cine erau destinatarii și în ce împrejurări se aflau.

În cartea Faptele Apostolilor 17,4 Luca numește trei grupe de oameni, care au primit cuvântul Evangheliei în Tesalonic și astfel au venit la credință:

1. Unii iudei.
2. Greci temători de Dumnezeu (aceștia erau deci păgânii de odinioară, care au renunțat la închinarea la idoli și astfel au devenit prozeliți).
3. Nu puține femei cu influență (probabil grecoaice).

În afară de aceasta la citirea scrisorii primim impresia, că o mulțime de păgâni veniseră la credință, căci numai despre aceștia se putea spune, că s-au întors la Dumnezeu de la idoli (1,9). Și pericolele, de care atenționează Pavel în capitolul 4,1-8 erau o problemă deosebită pentru foștii păgâni (și mai puțin pentru iudeii localnici).

Avem deci a face cu o adunare în care existau atât foști iudei cât și foști păgâni, la care cei dintre păgâni constituiau probabil majoritatea. Evident în această adunare tânără nu existau greutăți de comunicare între cele două grupe, așa cum găsim în alte adunări (de exemplu în Roma).

Predica lui Pavel în Tesalonic

Conținutul mesajului, pe care Pavel l-a vestit tesalonicenilor, are o însemnătate centrală pentru înțelegerea celor două scrisori ale sale adresate acestor credincioși. Numai pe fundalul a ceea ce el a predicat cu ocazia vizitei sale în această cetate se pot înțelege corect cele două scrisori ale sale.

Dacă citim Faptele Apostolilor 17,1-9, constatăm că predica sa conține două gânduri fundamentale:

Primul punct îl avem în versetele 2 și 3. Găsim acolo că el a mers în sinagoga iudeilor și le-a expus din Scripturi, că Hristosul trebuia să sufere și să învieze dintre morți »și acest Isus, pe care vi-L vestesc eu, este Hristosul«. Pavel a dovedit deci pe baza scrierilor din Vechiul Testament (căci numai acestea stăteau la dispoziția iudeilor din timpul acela și erau citite de ei), că Isus, pe care iudeii L-au prins în cuie pe cruce, era Mesia Cel făgăduit de Dumnezeu, care a suferit și acum era înviat. Acest mesaj era greu de acceptat de un iudeu, dar el trebuia să-l primească, ca să fie mântuit. La citirea exactă observăm că aici accentul nu stă atât de mult pe faptul că Hristos *a murit* (cu toate că principial aceasta este fundamental), ci că El *a suferit*. Aceasta include lepădarea Lui de către poporul Său, dar și de către națiuni. Cu alte cuvinte, Pavel spune deci: acest Isus, pe care voi L-ați lepădat și L-ați răstignit, este Hristosul lui Dumnezeu, și Dumnezeu a primit lucrarea Sa. Suferința Lui s-a sfârșit, El a înviat. Credincioșii din Tesalonic au fost deci legați cu un Hristos înviat, dar lepădat. Această legătură însemna că și ei vor trebui să treacă prin suferințe în mersul pe urmele

Lui. Pavel le era un model în aceste suferințe (3,4), și chiar și ei au învățat repede ce înseamnă să suferi ca urmaș al Domnului.

Al doilea punct principal al predicii sale îl găsim în versetele 6 și 7. Acolo chiar adversarii lui dau mărturie despre ceea ce a vestit el și în felul acesta fără să vrea rezumă un punct central al învățaturii sale. Ei spun: »Ei toți lucrează împotriva poruncilor cezarului, și spun că este un alt Împărat: Isus«. Deci Pavel a predicat pe Domnul Isus nu numai ca Mântuitor, ci și ca Împărat (al împărăției Sale). Isus din Nazaret, cel lepădat de oameni, nu este altcineva decât Acela care a fost făcut de Dumnezeu Domn și Hristos. Dacă el ca Împărat este văzut mai mult în legătură cu poporul Său Israel, noi Îl cunoaștem astăzi ca DOMN al Împărăției Sale (mai exact, regat).

Predica despre această Împărăție ocupă în învățătura lui Pavel din Faptele Apostolilor un spațiu larg. El a vorbit mereu despre faptul că Isus este și Domn. Într-adevăr, El nu a ocupat încă public domnia Sa cu putere și cu slavă, dar în inimile credincioșilor El este Acela a cărui autoritate și ale cărui drepturi vrem să le recunoaștem. Dar va veni momentul când El va instaura vizibil această Împărăție pe pământ. Atunci El va veni ca Împărat pe pământ, ca să înceapă domnia Sa. Și despre aceasta trebuie Pavel să fi vorbit detaliat cu tesalonicenii, căci ei știau că El va veni ca să preia guvernarea. Despre aceasta mărturisesc cele două scrisori.

Cele două puncte amintite sunt strâns legate unul de altul și conțin învățături importante și pentru noi. Isus Cel lepădat atunci de iudei este și astăzi lepădat în lumea aceasta. El a suferit și de asemenea și noi suferim în călcarea pe urmele Lui. Noi suntem robi în Împărăția Sa, care este invizibilă pentru oamenii lumii acesteia. Dumnezeu L-a făcut Domn și Hristos, și așa va veni El să întemeieze Împărăția Sa în putere și glorie. Noi ne bucurăm de această venire. Dar până atunci avem dreptul să-L recunoaștem ca Domn al vieții noastre.

Aceste gânduri se întâlnesc în ambele scrisori. Tesalonicenii au primit Cuvântul trecând prin multe necazuri, dar cu bucuria Duhului Sfânt (capitolul 1,6). Suferințele sunt o caracteristică exterioară a Împărăției lui Dumnezeu în forma ei actuală, bucuria în Duhul Sfânt este caracteristica ei interioară (Faptele Apostolilor 14,22; Romani 14,17). De aceea Pavel le-a mărturisit să umble în chip vrednic de Dumnezeu, care îi cheamă la propria Sa Împărăție și la propria Sa glorie (capitolul 2,12). Și în a doua scrisoare este reluat acest gând, când Pavel spune că ei au fost socotiți vrednici de Împărăția lui Dumnezeu, din pricina căreia ei au și de suferit (2 Tesaloniceni 1,5). Acum noi suferim împreună cu Domnul (chiar dacă numai în cea mai mică măsură), dar va veni ziua în care El va fi glorificat »în sfinții Săi și admirat în toți cei care au crezut« (2 Tesaloniceni 1,10).

Autorul și data redactării scrisorii

Prima scrisoare către Tesaloniceni este una din primele scrisori, pe care apostolul Pavel le-a scris. Unii presupun, că ea este chiar prima lui scrisoare (alții consideră scrisoarea către Galateni ca fiind prima sa scrisoare). Deja de foarte timpuriu a început să circule această scrisoare printre credincioșii din timpul acela. Unii din părinții bisericii din secolul al doilea amintesc această scrisoare deja în scrierile lor (de exemplu Irineu, Clemens din Alexandria și Tertulian).

Cu privire la redactarea scrisorii de către Pavel este puțină îndoială în creștinătate. Numai câțiva teologi critici ai Bibliei neagă pe Pavel ca autor. Pentru noi nu este nici o discuție, că nimeni altul decât Pavel călăuzit de Duhul Sfânt este autorul acestei scrisori.

Deci, ce l-a determinat ca așa de curând după vizita Sa în Tesalonic să ia pentru prima dată penița și – inspirat prin Duhul Sfânt – să scrie o scrisoare unei Adunări? Din Faptele Apostolilor 18,5 în legătură cu 1 Tesaloniceni 3,6 vedem că în Corint el a primit vești despre tesaloniceni. Dacă se citește numai 1 Tesaloniceni 3, s-ar putea gândi că Pavel a scris din Atena. Unii comentatori biblici redau Atena ca loc al editării scrisorii. În legătură cu Faptele Apostolilor 18 ar trebui însă să devină clar, că Pavel a scris din Corint. Acesta era capitala provinciei Ahaia (vezi Faptele Apostolilor 18,12), și această provincie este amintită de două ori în capitolul 1. În general se presupune că prima scrisoare a fost scrisă în jurul anului 51 după Hristos.

Motivul pentru a scrie o scrisoare tesalonicenilor a fost evident știrea pe care Pavel a primit-o despre ei. Principial aceste informații erau în așa fel, ca să bucure inima apostolului. El scrie: »Mulțumim totdeauna lui Dumnezeu pentru voi toți ... căci ne aducem aminte fără încetare, înaintea lui Dumnezeu și Tatăl nostru, de lucrarea credinței voastre, de munca dragostei voastre și de tăria nădejzii voastre ... așa că ați ajuns un exemplu pentru toți credincioșii din Macedonia și din Ahaia« (capitolul 1,2-7). Credința lor în Dumnezeu era răspândită în fiecare loc. Aceasta era o mărturie vie a unei adunări tinere, de la care noi putem învăța mult.

Cu toate acestea la tesaloniceni erau multe lipsuri de cunoaștere (căci ei erau tineri în credință), pe care Pavel voia să le completeze. Ne amintim că el a vorbit de venirea Domnului, și în legătură cu aceasta s-au născut întrebări și probleme, care sunt tratate detaliat în ambele scrisori.

Ocazia și gândul principal al scrisorii

Tesalonicenii trăiau permanent în așteptarea revenirii Domnului Isus (capitolul 1,10). Ei știau, că El, Cel lepădat, va întemeia public - aceasta înseamnă în putere și glorie - pe pământul acesta Împărăția Sa. Acest moment al preluării puterii stătea așa de viu înaintea ochilor lor, că ei se așteptau ca aceasta să aibă loc în orice zi. Este clar însă că în timpul vizitei sale Pavel nu a vorbit detaliat despre faptul că înaintea instaurării acestei Împărății credincioșii vor fi răpiți, ca apoi să vină împreună cu Domnul. În orice caz existau neclarități în această privință. Când unii credincioși dintre ei au murit, cei rămași în viață au fost foarte neliniștiți, căci gândeau că cei morți nu vor avea parte de instaurarea Împărăției.

Pavel întâmpină această problemă, scriindu-le această scrisoare. De fapt tratarea acestei probleme a fost motivul propriu-zis al scrisorii sale. El spune în capitolul 4,13: »Nu voim, fraților, să fiți în necunoștință despre cei care au adormit, ca să nu vă întristați ca ceilalți, care n-au nădejde«. După aceea el le explică detaliat că Domnul Isus va veni mai întâi să trezească pe sfinții adormiți și să-i răpească în același moment cu credincioșii aflați în viață. Prin aceasta nu este nici un dezavantaj pentru cei adormiți. În capitolul 5,10 apostolul revine pe scurt la această temă, când spune: »pentru ca, fie că veghem, fie că dormim, să trăim împreună cu El«. În studiul nostru vom vedea că aici este vorba atât de credincioșii aflați în viață cât și de cei plecați acasă.

Învățăturile despre venirea Domnului, care fără îndoială constituie punctul central al acestei scrisori, trebuie să ne învioreze și să ne zidească sufletește (capitolul 5,11). Venirea Domnului este amintită în fiecare capitol, și de fiecare dată Pavel leagă de aceasta un gând deosebit:

Capitolul 1,9.10: Venirea Domnului este prezentată aici ca stil de viață al nostru. Această speranță, așteptarea venirii Fiului lui Dumnezeu din ceruri, este o caracteristică esențială a vieții creștine. Noi trebuie să trăim orientați spre țintă. Revenirea Domnului nu este o cunoaștere teoretică, ci ea influențează umblarea noastră, faptele noastre și gândirea noastră.

Capitolul 2,19.20: Pavel vorbește despre venirea Domnului nostru Isus și pune în legătură cu aceasta plata (cununa) pentru slujitor. La arătarea Lui va deveni vizibil ce a fost fiecare pentru El pe pământul acesta.

Capitolul 3,12.13: Umblarea credinciosului trebuie să se caracterizeze pe de o parte prin dragoste, iar pe de altă parte prin sfințenie. Dacă ne gândim la arătarea Lui împreună cu noi, sfințenia practică, aceasta înseamnă devotamentul față de El și în același timp îndepărtarea de orice rău, ar trebui să fie de la sine înțeleasă pentru noi.

Capitolul 4,13-18: Aceste versete conțin nu numai o învățătură importantă, ci ele sunt totodată încurajare și mângâiere pentru cei care au trebuit să rămână fără unul din iubii lui. Noi vom fi

pentru totdeauna la Domnul, la El, Cel care ne-a iubit foarte mult. Pavel încheie cu îndemnul: »Mângâiați-vă, deci, unii pe alții cu aceste cuvinte.«

Capitolul 5,1-11: Aici este continuată ordinea de idei din capitolul 4,13.14. Venirea Domnului este pentru cel care crede mângâiere și îmbărbătare; pentru fiecare, care nu crede, ea înseamnă judecată inevitabilă, îngrozitoare și veșnică. Sunt cuvinte severe, când Pavel scrie »... nu va fi chip de scăpare«.

Chiar dacă învățătura despre venirea Domnului este prezentată printre altele în această scrisoare, totuși scrisoarea nu este în primul rând o „scrisoare de învățătură”, așa cum este scrisoarea către Romani, Coloseni sau Efeseni. Tocmai în această scrisoare stă pe prim plan „practica vieții creștinului”, deoarece ea este urmarea directă a speranței noastre, că Domnul va veni curând. De aceea această scrisoare este o îmbărbătare și vrea să ne facă curaj să slujim cu dăruire Dumnezeului nostru și în același timp să așteptăm pe Domnul nostru Isus să vină din ceruri.

Împărțirea scrisorii

Sunt diverse posibilități să se divizeze această scrisoare. Divizarea de față în șapte părți are scop să ne ajute să înțelegem mai ușor gândurile acestei scrisori:

1. Starea practică a tesalonicenilor (capitolul 1)
2. Slujba apostolului (capitolul 2)
3. Trimiterea lui Timotei și relatarea lui (capitolul 3)
4. Umblarea sfântă a credincioșilor (Capitolul 4,1-12)
5. Venirea Domnului (capitolul 4,13-18)
6. Ziua Domnului (capitolul 5,1-11)
7. Referiri practice adresate credincioșilor (capitolul 5,12-28)